

Petya DUBAROVA

Here I Am,
In Perfect Leaf Today

Петя ДУБАРОВА

*Е*то ме днес
съвършено разлистена

Petya Dubarova

Here I Am, In Perfect Leaf Today

Петя Дубарова

Ето ме днес съвършено разлистена

Издавателство Libra Scorpe

© Here I Am, In Perfect Leaf Today

© Petya Dubarova, *autor*

© Don D. Wilson, *translator*

© Ето ме днес свършено разлистена

© Петя Дубарова, *автор*

Българска, първо издание

ISBN 978-954-471-132-0

Издателство ЛИБРА СКОРП

Бургас, 2011

Това е откъс от книгата.

Цялата книга може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

Petya DUBAROVA

Here I Am,
In Perfect Leaf Today

Петя ДУБАРОВА

Ето ме днес
съвършено разлистена

**Книгата се издава с финансовата подкрепа
на Община Бургас**

**Специална благодарност
и на директора на ГПАН "Гео Милев" – Бургас
г-жа Милена Андонова**

*Here I am, in perfect leaf today.
With diabolic strength my gesture shines.
And in these vats with boiling herbs, my eyes,
are truths and secrets bubbling away.*

*Ето ме днес свършено разлистена.
Дяволска сила във жеста ми свети.
А във очите ми тайни и истини
врат като билки в магийни коплета.*

Preface

he phenomenon Petya Dubarova (1962–1979) is unique in Bulgarian literature – or in any literature anywhere, for that matter. Save some pieces of juvenilia written between the ages of ten and thirteen, Dubarova, during the very short literary career she had, created a body of poetry which bears the marks of a prodigious talent.

At fifteen Dubarova was already displaying a mastery of form and language, particularly in the imaginative (*sui generis*) use of metaphors and similes, and an exceptional poetic vigor. At sixteen (reportedly, Dubarova did not write much at all during the last year of her life) the poet enriched her work with philosophical considerations relating to the meaning of human experience – specifically in the context of the possibility of universal goodness and of man’s capacity to be strong, dignified, virtuous. In a short poem entitled “The Sea... II” the poet presents herself as such person: *“And mute and stretched out here I stand, / alone below the sky upon the sand, / and feeling big and proud to be / as strong and good as is the sea.”*

Still, Dubarova took her own life at the age of seventeen. Brusquely, she must have come to, the conclusion that the world has no use for nobility of mind and soul. As Belin Tonchev puts it in “Young Poets of a New Bulgaria” (see WLT 66:1, p. 160), “It was a tragic reaction to the first brutal attempt on behalf of her surroundings to invade her world of refinement.”

Four collections of poems have been published posthumously: “Me and the Sea” in 1980, “Poetry” in 1984, “Sparrow” in 1987, and “The Bluest Magic” In 1988.

Предговор

Звнението “Петя Дубарова” (1962–1979 г.) е уникално в българската литература – и би било такова във всяка една литература. С изключение на някои детски творби, написани във възрастта от 10 до 13 години, Дубарова, по време на кратката си литературна кариера, създава поезия, която носи отличителните белези на огромен талант.

На 15 години Дубарова вече демонстрира майсторство на формата и езика; характерни само за нея метафори и сравнения и изключителна поетическа енергия. На 16 години (между другото, Дубарова не е писала много през последната година от живота си) поетесата обогатява стихотворенията си с философски идеи за смисъла на човешкия живот и по-специално разработва темата за универсалната доброта, за способността на човека да бъде силен, добродетелен, изпълнен с достойнство. В кратката си творба, озаглавена “Морето II”, Петя представя себе си именно като такава личност: *“И аз стоя изопната и няма, / на пясъка самичка под небето, / и чувствам се горда и голяма, / и силна, и добра като морето.”*

Но въпреки това Дубарова се самоубива на 17-годишна възраст. Внезапно тя трябва да е стигнала до заключението, че светът не се нуждае от благородството на душата и ума ѝ. Както посочва Белин Тончев в “Млади поети на нова България”: “Това беше трагична реализация на първия брутален опит от страна на заобикалящата я среда да навлезе в нейния деликатен свят.”

Четири нейни стихосбирки са издадени посмъртно: “Аз и морето” (1980 г.), “Поезия” (1984 г.), “Лястовица” (1987 г.) и “Най-

As could be expected, some of Dubarova's subject matter pertains to the daily events, tasks, and concerns of a schoolgirl: attending school, working or not on class assignments, leisure time on weekends, passion for a boyfriend, et cetera. In "Thoughts in Class" Dubarova writes: *"I'm tired of always being well-behaved, / of being in class, of listening with no noise, / and nothing but the pen to softly speak to me / on sheets of white and with a inky voice."* The poet describes boys with such lines as *"Men's veins that suddenly are branching out so, / and broad and raised-up shoulders."*

In "Saturday" she thinks of herself as being *"dark, not understood / and lithe, and wild just like a lynx. / Fatigue transforms into capricious mood / and leaves me like a mended wound."* But then on Mondays, *"I'll put myself inside / a jumper with the blackboard coloring outside, / and I will be a food girl once again!"*

In one of several poems dedicated to dreams or to daydreaming, Dubarova writes: *"My dream waits there for me, and from it with cry, / the first the purest, like a newborn child, / will tremble Monday, cry a moment, / and in my smiling hands will lie."*

In "The Dream Touches Me", with unique freshness and originality, Dubarova translates a poetic perception of trivial external occurrences: *"As homeless as the fish, / fall leaves chase each other, crackling, / drunken from the rain; / vain, they've tucked their veins in / using stems as hairpins / comically, and songlike / they swing along in herds."*

In other poems the child-poet contemplates aspects of her relations with the outside world with the profound maturity of an adult. In "As Innocent as Childish Waywardness" (dedicated to her father) she writes with striking power about the disparities and cruelty of human interplay: *"I feel alone, alone and no one else's – / enticed by evanescent glory / and wounded by the cold indifferences, it [one red*

синьото вълшебство” (1988 г.).

Както би могло да се очаква, някои от темите на Дубарова се отнасят до всекидневните случки, задачи и грижи от живота на една ученичка: посещаването на училище; работата по време на учебните занятия; свободното време в неделя; желанието ѝ да има приятел и др. В “Мисли в час” Дубарова пише: *”Омръзна ми да бъда все послушна – / да слушам и мълча, да бъда в час / и само химикалът ми да шушне / по бели листи със мастилен глас.”* Ето как поетесата описва момчетата: *”Внезапно разколонили мъжки вени / и вдигнали широки рамене...”*

В “Събота” тя мисли за себе си като за *”тъмна, неразбрана / и гъвкава, и дива като рис. / Умора, страх, тъга или каприз / напускат ме като зарасла рана – / не зная просто как да се наричам.”* Но в понеделник щом облече *”престилка с цвят на черната дъска”*, тя ще бъде отново *”добро момиче”*.

В едно от поредицата стихотворения, посветени на сънищата и мечтите ѝ, Дубарова пише: *”Там чака ме сънят ми, а от него с първи вик, / най-чист, като дете новородено, / ще трепне Понеделник, ще проплаче и за миг / ще легне във ръцете ми засмени.”*

В “Сънят ме докосва” с уникална свежест и оригиналност Дубарова предава поетичното възприятие на тривиални външни обстоятелства: *”Бездомни като рибите / се гонят листи есенни, / пияни от дъжда, / заболи смешно фибите / на жилките си, песенно / се люшкат на стада.”*

В други стихотворения детето-поет осмисля аспекта на своите отношения с останалия свят със задълбочеността и зрелостта на възрастен. В “Невинна като детско своеволие” (посветено на нейния баща) тя пише с поразяваща сила за неравенството и жестокостта в човешките взаимоотношения: *”И чувствам ли се*

and graceful aching, playing the scales of a song in her head] *saves me, powerfully, silently.*"

Frequently, Dubarova's poetry attests to an incomprehensible (for her age) insight regarding the complexities and paradoxes in life. In "Come Now," deploring the pollution of the sea, she addresses herself to the artist's consciousness and to his responsibility: "*And come now, savior-poet, / not with paper, pencil, not to cry together / (how easy crying over sheets of paper). / Let's lock up the poison / and the dark power / haunting mankind! Hurry, brother!*"

In another poem of similar tone, entitled "To a Poet", Dubarova reminds the artist where he really stands and what his responsibilities are.

*Poet, I hate your clutching muse,
she's always calling you from people, far away;
how caught you are in netting of illusions
and secrets by these gods to whom you pray!*

*Pagan, you must shoot those deities,
don't you believe when they say "Come!"
The earth beneath you, simple as a flower, hums,
is whispering with the timbre of the bees!*

*You come to us, just touchingly unskilled,
confused; stay as you are –
here, only here, tormented man, fulfilled,
your verse will come into the world alive!*

C. G. Jung includes intuition of this order along with its esthetic rendition as part of "a living psychic force", referring to it as "the child archetype which manifests itself in times of crisis as a redeeming, saving intelligence." (The poetry of Wordsworth is given as the

*сам-сама и ничия, / подмамена от мимолетна слава, / ранена
от студени безразличия, / той (стихът ѝ, б.м.) властно, мълча-
ливо ме спасява.”*

Твърде често поезията на Дубарова свидетелства за едно неразбираемо за нейните връстници възприемане на трудностите и парадоксите на живота. В “Ела сега” заклеимяващо замърсяването на морето, тя се обръща към чувството за отговорност и съвестта на твореца: *“Ела сега, спасителю-поете, / не с лист и молив, не за да заплачем! / (Как лесно е да плачеш върху листа!) / Побързай, братко! Да заключим нека / отровата и силата нечиста, / която е обхванала човека!...”*

В друго стихотворение, написано в същия дух: “На един поет”, Дубарова напомня на твореца къде всъщност се намира той и какви са неговите отговорности:

*Поете, мразя хищната ти муза,
тя все далеч от хора те зове.
Как вплитат те във мрежа от илюзии
и тайни тези твои богове!*

*Езичнико, разстреляй боговете,
не вярвай ти на тяхното “ела”!
Под теб земята, проста като цвете
ти шепне нещо с тембър на пчела!*

*Ела при нас – трогателно несръчен,
смутен, какъвто си, такъв бъди –
тук, само тук, щастливецо измъчен,
стихът ти жив ще се роди!*

Юнг възприема естетическия израз на интуицията от такъв порядък като “духовна мощ” на “детския прототип, изразяващ

model example of Jung's assumptions.) In any event, as a whole, Dubarova's work fits well in this category. It sets forth the idea that harmony can coexist with personality and that chaos at large can be dealt with.

It is no wonder that translator D. D. Wilson, who spent some time in Bulgaria teaching English, decided, after acquainting himself with the work of Dubarova, to prepare this first book of her poetry and prose in English, presenting fifty poems, an exquisite short story (in the form of a dialogue between Petya the poet and Petya the persona), several excerpts from her lengthy diary, and some useful and interesting information about her life.

Wilson and his collaborators have acquitted themselves admirably.

There will undoubtedly be other translations (into English and into other languages) of Dubarova's poetry, and Wilson will have been the pioneer.

If I had to read only one collection by a teenage poet (in any language) amid the dreariness of a long northern winter, it would be that of Petya Dubarova.

Yuri Vidov KARAGEORGE
Castleton State College

се в кризисни моменти като изкупителен и спасителен разум”. Поезията на Уърдсуърт (Wordsworth) се счита за основа на разсъжденията на Юнг. Така или иначе, като цяло, и поезията на Дубарова попада в тази категория. Тя защитава идеята, че хармонията и личностната индивидуалност могат да съжителстват, а хаосът – да бъде овладян.

Не е чудно, че преводачът Уилсън (Wilson), който е прекарал известно време в България, преподавайки английски език, решава, след като се запознава с работите на Дубарова, да подготви тази първа книга с нейна поезия и проза на английски език, представляваща 50 стихотворения, един брилянтен разказ (под формата на диалог между поетесата Петя и личността Петя), няколко откъса от дългия ѝ дневник, както и интересна и полезна информация за живота ѝ.

Уилсън и неговите сътрудници са се справили възхитително със задачата си.

Несъмнено ще има и други преводи (на английски и други езици) на поезията на Дубарова, а Уилсън ще бъде пионерът в тази дейност.

Ако трябваше да прочета само една стихосбирка на млад поет (независимо от националността) сред скуката на дълга северна зима, бих избрал тази на Петя Дубарова.

Юри Видов КАРАДЖОРДЖ
Държавен колеж – Castleton

Here in the clouds, somewhere in crazy vines,
from lashes with the tang of tears,
and from the sea home of the salty crab,
from some old, blue, enchanted beach,

all of a sudden born, approaching me
(when it is neither night nor morning),
not timid, pale-blue, silent, grey-eyed,
but living, striking, vehement, my line.

I'm falling into both its mighty arms –
my many-colored, girlish heart
within me vibrates like a happy bee.
I do not wait for that familiar, thrilling "Come!"

I follow it and know that it is mine,
it grabs the swarming of my shining thoughts.
Then where am I. And am I dreaming?
I come upon some bronze Bourgas.

With the magic of a golden fount, a sun
erupts – and from the gentle sky it's swung.
And some opaque and unfamiliar dawn
makes me gently good and happy. ►

Мам някъде в облаци, в луди лози,
от мигли запазили дъх на сълзи,
от морския дом на соления рак,
от някакъв стар, омагьосан син бряг

внезапно се ражда и тръгва към мен
(когато не е нито нощ, нито ден)
не плах, сивоок, бледосинкав и тих,
а жив, поразяващ, неистов мой стих.

Аз падам във двете му властни ръце
и мойто момичешко пъстро сърце
вибрира в мен като щастлива пчела.
Не чакам познатото тръпно “Ела”!

Аз тръгвам след него и знам, че е мой,
на моите мисли блестящия рой
той грабва. Къде съм? Сънувам ли? Аз
попадам във някакъв бронзов Бургас.

Слънце с магия на златен фонтан
изригва от мекия свод разлюлян.
А някаква матова странна зора
ме прави щастлива и нежно добра. ►

Deeply in a thousand waters, all alive,
in stars unseen before, in dolphins,
in brief arousing of the sea's lighthouse,
caught by surprise, I find some charm.

For, barefoot and with open shirt,
alive and real, like a question and a day,
my verse is by my side – so young and feverish,
my only love, my only brother.

I follow lightly running time,
and after life I want, how much I want,
someone to tremble once, at one stroke saved by me,
his sea-green harbor found now in my poetry.

Дълбоко във хиляди живи води,
в делфини, в звезди, невидени преди,
в събуждане кратко на морския фар
откривам учудена някакъв чар.

Защото до мене, разгърден и бос,
реален и жив като ден и въпрос,
е моят стих – трескав и толкова млад,
единствен обичан, единствен мой брат.

Аз следвам на времето светлия ход
и искам, как искам след моя живот
пак някой да трепне, внезапно спасен,
открил в моя стих своя пристан зелен.

To A Poet

oet, I hate your clutching muse,
she's always calling you from people, far away;
how caught you are in netting of illusions
and secrets by these gods to whom you pray!

Pagan, you must shoot those deities,
don't you believe when they say "Come"!
The earth beneath you, simple as a flower, hums,
is whispering with the timbre of the bees!

You come to us, just touchingly unskilled,
confused; stay as you are –
here, only here, tormented man, fulfilled,
your verse will come into the world alive!

На един поет

Поете, мразя хищната ти муза,
тя все далеч от хора те зове.
Как впитат те във мрежа от илюзии
и тайни тези твои богове!

Езичнико, разстреляй боговете,
не вярвай ти на тяхното “ела”!
Под теб земята, проста като цвете
ти шепне нещо с тембър на пчела!

Ела при нас – трогателно несръчен,
смутен, какъвто си, такъв бъди –
тук, само тук, щастливецо измъчен,
стихът ти жив ще се роди!

The Dream Touches Me

he chimneys thoughtfully
blow out the smoky soot
from hot and fiery lungs –
the soot of flames, the blue ones.
And as dark as graves
they drink the autumn up.

As homeless as the fish,
fall leaves chase each other, crackling,
drunken from the rain;
vain, they've tucked their veins in
using stems as hairpins
comically, and song-like
they swing along in herds.

The windows carelessly are throwing
away their light again
into puddles, onto asphalt.
Like a golden crab the moon,
with mud-like blotches,
moves around among its stars. ►

Докосва ме сънят

Замислени комините
от жарките си дробове
издухvat пепелта
на пламъците, сините.
И тъмни като гробове
изпиват есента.

Бездомни като рибите
се гонят листи есенни,
пияни от дъжда,
заболи смешно фибите
на жилките си, песенно
се люшкат на стада.

Прозорците нехайно пак
изхвърлят светлините си
във локви и асфалт.
Луната като златен рак
се движи сред звездите си
с петна като от кал. ►

Библио.бг - платформа за електронни книги и списания

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

